“Hem fet una base de dades arqueològica i odontològica dels morts de Tàrraco”

Entrevista a Josep Maria Macias

“Hem fet una base de dades arqueològica i odontològica dels morts de Tàrraco”

Josep M. Macias i Maite Salagaray.

L’ICAC participa en un projecte biomèdic europeu de recerca de la diabetis, el **Medigene** (2012-2015), format per 18 institucions. El **Josep M. Macias** és l’investigador de l’ICAC responsable del subprojecte “Ancient DNA studies in Tarragona”, consistent en la compilació de les dades sobre el món funerari de la ciutat i en l’extracció de mostres dentàries d’esquelets d’entre els segles III i VII dC dipositats al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT).

Quin objectiu té el projecte Medigene?

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Estudiar la diabetis, en concret els factors genètics i ambientals del síndrome metabòlic de resistència a la insulina. Es treuen mostres genètiques de població contemporània a través de la sang i s'intenta analitzar la influència dels moviments migratoris, així com els hàbits alimentaris, en la manifestació d'aquesta malaltia. També es compara amb les dades genètiques grup de població antiga mediterrània.

És a dir, la població de Tàrraco.

Exacte. Població exclusivament tarragonina, perquè interessa homogeneïtat geogràfica, tot i que la mobilitat i la globalització també va existir en l'època romana. Tarragona és una ciutat rica en restes humanes d'època clàssica fins a època visigòtica.

En què ha consistit la contribució de l'ICAC?

Gràcies a la col·laboració del MNAT, hem pogut localitzar 2.000 morts, dels quals en vam seleccionar 500. De cada individu en vam extreure dues dents i les vam enviar a l'Idibaps (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer). Un cop a l'**Idibaps**, han analitzat aquestes mostres i només unes 280-300 han passat els filtres de qualitat.

Segons quin criteri?

Sobretot es tractava que no fossin mostres de dents contaminades. L'aigua o l'aire, per exemple, en poden alterar l'ADN. La dent és la part més dura de l'esquelet i, per tant, la resta humana amb més garanties de conservar l'ADN sense contaminar.

Aquests 500 esquelets d'on procedeixen?

D'una vintena d'excavacions de Tarragona i entorn, fora muralles, d'entre els segles III i VII dC. Aquest període coincideix amb la generalització de la inhumació. Aquest canvi de ritus, de la incineració a la inhumació, facilita els estudis paleoantropològics.

Judit Ciurana i Maite Salagaray.

L'equip de l'ICAC inclou dues persones més.

Sí, la **Judit Ciurana**, arqueòloga, i la **Maite Salagaray**, odontòloga i professora associada a la Universitat Internacional de Catalunya. La Judit ha analitzat totes les excavacions

funeràries de Tarragona i ha fet una base de dades de cada d'enterrament, amb les característiques físiques, els rituals, la presència o absència d'aixovar, etc. Té relació amb **la seva tesi doctoral**, que tot i ser anterior al projecte, del 2010, s'ha pogut actualitzar i relacionar amb la base de dades odontològica de la Maite.

Material per a la seva tesi, que tu codirigeixes.

Sí, la Maite fa una tesi sobre paleoodontologia i fa un estudi estadístic, entre d'altres, de la tosca, la càries, el desgast de les dents i les malalties de creixement de les dents dels ciutadans de Tàrraco, per relacionar-ho amb alimentació, edat i sexe.

Molt bé.

O sigui que tenim una base de dades arqueològica de 1.317 individus, una base de dades odontològica de més 500 individus i una base de dades genètica de 280 individus, que servirà per a la recerca sobre la diabetis.

Josep M. Macias al congrés del Medigene.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Acabeu de participar en un congrés del Medigene. Tu hi has parlat del context històric de les mostres.

Sí, he exposat una visió de l'evolució demogràfica i de moviment de població del període a què pertanyen els esquelets, el que coneixem a partir de dades epigràfiques, històriques i urbanístiques. És un moment d'important crisi econòmica i demogràfica, de contracció urbanística, d'empobriment de les condicions higièniques i d'habitabilitat, i amb una esperança de vida de 30-35 anys.

Text i fotos: Carme Badia i Puig

Març del 2015

Notícia relacionada

La recerca arqueològica i la comprensió de malalties